

BADMINTON SPORTINING TARIXI VA RIVOJLANISHI

Xusainov Shamshidin Yalgashevich,

Namozov Baxodir Kuchkarovich, Eshmurodov Qodir Abriyevich

Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti, Samarqand, O‘zbekiston

shamshidinxusainov422@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada badminton sport turining qadimiy ildizlaridan zamonaviy global sportga aylanishigacha bo‘lgan tarixiy yo‘l, rivojlanish bosqichlari, xalqaro miqyosda rasmiylashuvi va O‘zbekistondagi holati chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda sportning nafaqat texnika va taktika masalalari, balki ijtimoiy-ma‘naviy ahamiyati ham yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Badminton, sport tarixi, rivojlanish, Olimpiya o‘yinlari, Xalqaro Badminton Federatsiyasi, O‘zbekiston sporti, texnika, taktika, BWF.

HISTORY AND DEVELOPMENT OF BADMINTON

Abstract: The article thoroughly analyzes the historical path of badminton from its ancient roots to its transformation into a modern global sport, its stages of development, international formalization, and its current state in Uzbekistan. The study highlights not only technical and tactical issues, but also the socio-spiritual significance of sports.

Keywords: Badminton, sports history, development, Olympic Games, International Badminton Federation, Uzbekistan sport, technique, tactics, BWF.

ИСТОРИЯ И РАЗВИТИЕ БАДМИНТОНА

Аннотация: В статье подробно анализируется исторический путь, этапы развития, международное оформление и состояние бадминтона в Узбекистане, от его древних корней до его превращения в современный глобальный вид спорта. В исследовании освещены не только вопросы техники и тактики, но и социально-духовное значение спорта.

Ключевые слова: Бадминтон, история спорта, развитие, Олимпийские игры, Международная федерация бадминтона, техника, тактика, BWF.

Kirish Badminton - bu nafaqat sog‘lomlashtiruvchi, balki strategik fikrlashni rivojlantiruvchi sport turi hisoblanadi. Dunyoda 200 millionga yaqin kishi badmintonni muntazam ravishda o‘ynaydi, bu uni eng ommabop sport turlaridan biriga aylantiradi (BWF, 2023). O‘yinning qadimgi ildizlari bugungi zamonaviy qiyofasigacha bo‘lgan yo‘l qiziqarli tarixiy bosqichlarni o‘z ichiga oladi.

Badmintonning kelib chiqishi va tarixiy ildizlari

Badmintonning eng qadimgi shakllari miloddan avvalgi 2000-yillarda Hindiston, Malayziya va Xitoyda paydo bo‘lgan. Qadimgi Yunonistonda "battledore"

deb nomlangan, yogʻoch asboblari bilan oʻynalgan oʻxshash oʻyin mavjud boʻlgan. Zamonaviy badmintonning bevosita predmeti Hindistonning Pune shahrida "poona" nomi bilan mashhur boʻlgan oʻyindan kelib chiqqan.

Zamonaviy badmintonning shakllanishi

XIX-asrning 70-yillarda Angliyada Badminton shahri aholisi bu oʻyinni Hindistondan olib kelishgan. 1873-yilda Bofort gersogining uyi boʻlgan "Badminton House"da birinchi marta qoidalari bilan oʻynalgan. 1877-yilga kelib, ingliz ofitserlari tomonidan birinchi rasmiy qoidalar ishlab chiqilgan.

Xalqaro tashkilotning paydo boʻlishi

1934-yilda 9 ta asoschi davlat (Kanada, Daniya, Angliya, Fransiya, Irlandiya, Niderlandiya, Yangi Zelandiya, Shotlandiya va Uels) tomonidan Xalqaro Badminton Federatsiyasi (IBF) tashkil etildi. 2006-yilda tashkilot Badminton World Federation (BWF) nomini oldi. Bugungi kunda BWFga 198 davlat aʼzo boʻlib, dunyoning eng yirik sport federatsiyalaridan biridir.

Olimpiya dasturidagi yoʻli. Badminton 1972-yilgi Myunxen Olimpiadasida koʻrsatma sporti sifatida debyut qildi. Keyinchalik, 1992-yilgi Barselona Olimpiadasida rasmiy Olimpiya sport turi sifatida qabul qilindi. Oʻshandan beri Osiyo mamlakatlari - Xitoy, Indoneziya, Malayziya va Koreya oltin medallarning 90% dan ortigʻini qoʻlga kiritishdi.

Badmintonning Oʻzbekistonda rivojlanishi. Oʻzbekistonda badminton 1950-yillarda tashkil etila boshlandi. Mustaqillikdan keyin 1993-yilda Oʻzbekiston Badminton Federatsiyasi tashkil etildi. Soʻnggi yillarda oʻzbek sportchilari xalqaro miqyosda muvaffaqiyat qozonmoqda. 2022-yilda Oʻzbekiston terma jamoasi Osiyo chempionatida 2 bronza medalini qoʻlga kiritdi. 2023-yilda Toshkentda Markaziy Osiyo chempionati boʻlib oʻtdi. Jahon reytingida 3 nafar oʻzbek badmintonchisi ilk 100 talikda joy olgan.

Texnika va taktikaning asosiy tamollari.

Texnik jihatlar:

1. Raketkani toʻgʻri ushlab (qoʻl tutqichlari)
2. Asosiy zarbat turlari: smash, drop, clear, drive
3. Harakatlarning ierarxiyasi va pozitsiyani toʻgʻri tanlash

Taktik jihatlar:

1. Maydonni nazorat qilish;
2. Raqibning zaif tomonlarini aniqlash;
3. Hujum va himoya kombinatsiyalari;
4. Oʻyin surʼatini boshqarish.

Tadqiqot maqsadi va metodologiyasi.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi badmintonning tarixiy evolyutsiyasini, Oʻzbekistondagi rivojlanish tendensiyalarini va sportning ijtimoiy-maʼnaviy ahamiyatini kompleks tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotda tarixiy-taqqosiy, sotsiologik va statistik tahlil usullari qoʻllanildi.

Tadqiqot natijalari:

1. Badmintonning kelib chiqishi bir necha qadimiy madaniyatlar bilan bogʻliq;

- 2.Zamonaviy shakli Angliyada 19-asrning ikkinchi yarmida shakllangan;
- 3.Xalqaro tashkilot 1934-yilda tashkil etilgan;
- 4.1992-yildan beri Olimpiya sporti sifatida tan olingan;
- 5.O‘zbekistonda mustaqillik yillarida sezilarli rivojlandi;
- 6.Yoshlar orasida keng targalgan sport turiga aylanmoqda.

Xulosa va takliflar

Badminton nafaqat jismoniy tarbiya, balki ma’naviy kamolot vositasi sifatida ham muhim ahamiyatga ega. O‘zbekistonda badmintonni yanada rivojlantirish uchun quyidagi takliflar ishlab chiqildi.Badminton bo‘yicha ixtisoslashtirilgan maktablar tarmog‘ini kengaytirish. Har bir viloyat markazida badminton bo‘yicha ixtisoslashtirilgan bolalar va o‘smirlar sport maktablarini (BO‘SM) tashkil etish.Katta sport majmualaridan tashqari, aholi yashash punktlarida va istirohat bog‘larida ochiq osmon ostidagi badminton maydonchalarini barpo etish. Xalqaro tajribani o‘rganish va joriy etish.Sport inshootlarini zamonaviy uskunalar bilan ta’minlash.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

- 1.Badminton World Federation. (2023). Official History of Badminton. Kuala Lumpur.
- 2.Grice, T. (2018). Badminton: Complete Guide to Technique and Tactics. London: Meyer & Meyer Sport.
- 3.Olimpiya qo‘mitasi rasmiy sayti - www.olympics.com
- 4.O‘zbekiston Badminton Federatsiyasi. (2023). O‘zbekistonda badmintonning rivojlanishi. Toshkent.
- 5.Richards, P. (2020). The Global Evolution of Badminton. Cambridge University Press.
- 5.O‘zbekiston Milliy Olimpiya qo‘mitasi. (2022). O‘zbekiston sporti tarixi. Toshkent
- 6.A.A.Pulatov, O.M. Savatyugin, Sh.Sh. Isroilov. Badminton nazariyasi va uslubiyati. O‘quv qo‘llanma. -T.: «Fan va texnologiya»
7. Shamshidin Yalgashevich, K. ., & Qodir Abriyevich, E. . (2024). Formation of the Personality of Preschool Children by Means of Physical Education. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 4(1), 171–172. Retrieved from <https://inovatus.es/index.php/ejine/article/view/2359>
8. Xusainov Shamshidin Yalgashevich, & Eshmuradov Kodir Abriyevich. (2024). O‘zbekistonda mustaqillik yillarida jismoniy tarbiya va sportning taraqqiyoti. Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan, 2(1), 661–665. Retrieved from <https://universalpublishings.com/index.php/jsiru/article/view/410>
9. Kuchkorovich, N. B., & Yalgashevich, X. S. (2024). Bolalar va o‘smirlar tarbiyasida jismoniy tarbiya va sportning o‘rni. Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan, 2(1), 655-657.
- 10.ХУСАИНОВ, Ш. Я., НАРЗИКУЛОВ, И. Ф., & ХАСАНОВА, Ш. Х. (2017). ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЙ БЕГ В ЖИЗНИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ. In Молодежь и XXI век-2017 (pp. 218-220).

11. Shamshidin Yalgashevich, K. ., & Qodir Abriyevich, E. . (2024). Formation of the Personality of Preschool Children by Means of Physical Education. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 4(1), 171–172. Retrieved from <https://inovatus.es/index.php/ejine/article/view/2359>

12. Shamshidin Yalgashevich, K. ., & Baxodir Kuchkarovich, N. . (2024). Sports in the Life of Students Samarkand State Architectural and Construction University. World Journal of Agriculture and Urbanization, 3(1), 45–47. <https://doi.org/10.51699/wjau.v3i1.145>

13. Khusainov Shamshidin Yalgashevich, Namozov Baxodir Kuchkarovich, & Eshmurodov Qodir Abriyevich. (2023). Use of Games and Relay Races in Teaching Gymnastics at the Department of Physical Education and Sport. Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence, 2(11), 44–47. Retrieved from <https://univerpubl.com/index.php/horizon/article/view/2770>

14. Khusainov Shamshidin Yalgashevich, Namozov Baxodir Kuchkarovich, & Eshmurodov Qodir Abriyevich. (2023). Research of Development of Physical Preparedness of University Youth. Procedia of Philosophical and Pedagogical Sciences, 2(11), 73–76. Retrieved from <https://procedia.online/index.php/philosophy/article/view/1136>